

УДК 378.016:7.012

ЕЛЕМЕНТИ КОМПОЗИЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСНОВ ДИЗАЙНУ ДЛЯ НЕХУДОЖНІХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

КУЗНЕЦОВА Ірина

Національний технічний університет України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського», Україна

iakuzmore@gmail.com

Пропонується логічна послідовність вивчення елементів композиції як базису будь-якої гілки дизайну для нехудожніх спеціальностей в нехудожньому ЗВО: «конфлікт» і «гармонія» точок, ініціал студента, пляма при взаємодії плями і фону, текстура і фактура, базис взаємодії кольорів, побудова світлотіні

Ключові слова: елементи композиції, дизайн, нехудожня спеціальність.

ВСТУП

Дана тема дослідження виникла як результат проведення лабораторних занять зі студентами нехудожніх спеціальностей в Видавничо-поліграфічному інституті НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського». Передбачається цикл публікацій, пов'язаних з даною темою.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Існує ряд суміжних спеціальностей в системі вищої освіти, в окремих напрямках яких необхідне знання основ дизайну для вирішення низки специфічних завдань. До дисциплін за такими спеціальностями належать, наприклад, дисципліни «Дизайн в рекламі і PR» для фахівців по комунікативним зв'язкам і «Основи дизайну» для технологів видавничої промисловості, які навчаються в Видавничо-поліграфічному інституті НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Існує безперечна актуальність вивчення елементів композиції для студентів даних спеціальностей. Для студентів, які вивчають рекламу, важливо показати, наприклад, провальну рекламну кампанію А. Яценюка саме завдяки незнанню композиції як базису дизайну. Необґрунтований, з точки зору створення художнього образу, вибір головних елементів композиції, розроблених для його кампанії – прямих нахилених ліній і коричнево-бруднуватих відтінків кольорів. Блискуча рекламна кампанія Б. Обами, яка була спрямована на роботу з несвідомим у американського громадянина, була недоречна для кампанії А. Яценюка. Друга причина – неправильний вибір засобів композиції – неузгодженими з людським сприйняттям масштабністю і

пропорціональністю. Третя причина невдачі – порушення одного з основних законів композиції – єдності і цілісності. Тобто, саме незнання теорії композиції призвело до сумних наслідків вищевказаної рекламної компанії.

Розглянемо короткий приклад необхідності знання теорії композиції для технологів видавничого виробництва. Випуск дорогої етикетки для вина передбачає друк на крафтовому папері. Фактура крафтового паперу не є гладенькою, такий папір – не дешевий. На етикетці витриманого вина замовник хоче бачити зображення елементів, умовно близьких до тонких завитків рококо, що досить складно виконати дизайнеру при створенні етикетки на такому папері. Завиток може потрапити одночасно на западину і виступ поверхні паперу, тобто мати неакуратний вид, що буде антирекламою дорогого вина.

Таким чином, вивчення базису дизайну необхідне для студентів даних спеціальностей, але з урахуванням того, що не всі студенти вміють малювати. Отже, акцент в навчанні зміщується на створення цілісного креативного художнього образу і вивчення базису художнього сприйняття.

При вивченні основ композиції студенти відповідно щотижня розбирають по черзі теми «Точка, лінія, форма (пляма), текстура і фактура, колір, світлотінь як елемент композиції». Завдання виконуються на форматах А4.

У роботах А. Пайпеса з теорії композиції [1], розглядаються ще два елементи композиції (рух і час), які багато авторів відносять або до засобів, або до принципів. Перебуваючи в руслі української наукової школи композиції, перш за все робіт академіка М.І. Яковлева [2], автор зі студентами вищевказаних спеціальностей вивчає тільки згадані сім елементів композиції.

Перше заняття пов'язане з вивченням точки як елемента композиції. Воно повністю концептуально зорієнтоване на підручник М. Яковлева [3] та заняття в Національній академії образотворчого мистецтва. Якщо студенти: художники і технологи – не мають проблем з цим заняттям, то для рекламівців поняття балансу або абстрагування – досить складні поняття. Дуже ускладнюють заняття відсутність знань з математики і фізики у рекламівців (математика сприяє логічному мисленню, фізика – знанню природних законів).

Друге заняття, розроблене автором, добре сприймається в обох нехудожніх потоках. Концептуально – це створення свого власного ініціалу на базі відповідей на питання запропонованої викладачем анкети. Буквиця, як історизований ініціал, створюється з трьох об'єктів живого і неживого світу.

Третє заняття: створення композиції з використанням тільки плям і тільки двох кольорів: чорного і білого. Пропонується зобразити взаємодію двох істот. На високий бал пропонується використовувати квілінг. Студенти – технологи із задоволенням використовують квілінг.

Рекламисти вважають це не раціональним. Більш креативними є роботи у технологів.

Четверте заняття пов'язане з використанням у композиції різних фактур і текстур. Ідея базується на заняттях, які проводяться в британській школі дизайну, проте тема інша – «Київський зоопарк». Отримані композиції і у технологів, і у рекламистів близькі за концепцією.

З'являється необхідність виділення невеликих груп з нерозвиненим художнім смаком, груп з відсутністю почуття сучасності, яким пропонується самостійна робота по перегляду відповідної інформації.

П'яте заняття пов'язане зі світлотінню. Наводяться приклади відомих комерційних успіхів реклами, отриманих завдяки роботі зі світлотінню (наприклад, «Набля»). Пропонується побудувати тінь від людини з розставленими ногами і від стільця / столу. Результат заняття оцінюється на «виконано», бали не виставляються.

Останнє заняття за елементами композиції пов'язано з кольором. Пропонується створення орнаменту з використанням двох кольорів і орнаменту з використанням одного основного кольору і двох додаткових. Колір починає активно використовуватися в подальших композиціях: в трансформації, стилізації і т.д.

ВИСНОВКИ

Логічна послідовність вивчення елементів композиції для студентів нехудожніх спеціальностей є наступною: конфлікт і гармонія точок, історизований ініціал студента, форма (пляма) як взаємодія плями і фону, текстура і фактура в реальному використанні останніх, проста відома взаємодія кольорів про створення орнаментів, побудова світлотіні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Pipes A. Foundations of art and design. London: Laurence King Publishing, 2008. 272 p.
2. Яковлев М. І. Геометричні принципи художнього формотворення: дис. ... доктора техн. наук : 05.01.03 – Технічна естетика. К. 1999. 415 с.
3. Яковлев М. І. Композиція + геометрія. К.: Каравела, 2007. 240 с.

KUZNETSOVA I.

COMPOSITION ELEMENTS IN LEARNING DESIGN BASICS FOR NON-ARTISTIC SPECIALTIES

The logic sequence of studying of elements of a composition as basis of any branch of design for inartistic specialties in inartistic universities is offered: the conflict and harmony of points, the first letter of a name of the student, a stain at stain and background interaction, a structure and the invoice, basis of interaction of colours, construction of a treatment of light and shade.

Key words: *composition elements, design, inartistic speciality.*